

लागूऔषध अपराधको कारक नबनोस्

लागूऔषधको प्रयोग १६जौं शताब्दीबाट शुरू भएको मानिन्छ । त्यसबेला अफिस नामको वनस्पति र त्यसबाट बनाइएका कस्तुहरू पीडा नाशक औषधिका रूपमा प्रयोग गरिएको । यो सँगै भाड, धनुरो, गाँजा साधुसन्ताहरूले सेवन गर्ने गर्थे भने किसानहरूले घरपालुवा जनावरको उपचारमा प्रयोग गर्थे । यही वस्तु नेपाली जीवनमा 'हिप्पी' संस्कृतिसँगै प्रवेश गयो र यसको व्यापक दुर्घट्योग हुन थालेको मानिन्छ । मानव सम्बन्धमा औषधिका रूपमा प्रयोग गरिए वस्तु कालान्तरमा लागू वस्तुमा रूपान्तरण भएपछि यसलाई अपराध हुकार्ताने कारण मानेर नियन्त्रण गर्ने प्रयास थालियो । आतंकवाद सरहको अपराध मानेर लागूऔषधलाई गम्भीर प्रकृतिको अपराधको रूपमा लिई अन्य संगठित अपराधहरू, मानव तस्करी, अवैध हातहतियार र अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवाद जस्तै स्वीकार गरी नियन्त्रणका लागि कानून बनाउन थालिए ।

आज लागूऔषधको व्यस्त सम्पूर्ण विश्वका लागि समस्या, चासों र चिन्ताको विषय बनिएको छ । दूला र समृद्ध भनिने देशहरूका लागि समेत चुनौति बनेको लागूऔषधको दुष्प्रभावबाट विश्व समाजलाई मुक्त गर्न स्वैप्नको सम्बन्धात्मक अग्रसरता आवश्यक छ । यसकै कारण एचआइभी-ईड्स, हेपाटाइटिस-बी जस्ता प्राणघातक रोगहरूको संक्रमण तीव्रपूर्ण बढिरहेको सन्दर्भमा खुल्ला सीमाना भएको हाप्तो जस्तो देशका लागि भन्नै ढूलो चुनौति खडा भएको छ । यसकै कारण घरेलु हिंसादेखि समाज विकृत हुँदै अपराधका घटना व्यापक बन्दै गएको छ । मानव समुदायमा नैतिक अनुशासन हास दुँदै मानवीय मूल्य-मान्यता, सांस्कृतिक, धार्मिक एवम् आध्यात्मिक विशिष्टता समेत हराउँदै गएको छ ।

पछिल्लो समय नेपालीलाई प्रयोग गरी नेपालको बाटो भएर विश्वका विभिन्न देशहरूमा लागूऔषध पुन्याउन थालेको उदाहरणहरू भेटिएका छन् । खुल्ला सीमानाका कारण यसका कारोबारहरूले नेपाली युवाहरूलाई कूलतमा फसाउने र पैसाको आकर्षण देखाएर नेपाल भित्र्याउन प्रयोग गर्न थालेका छन् । भारतसँग सीमाना जोडिएका भाषा, मोरड, सुनसरी हुँदै सीमावर्ती जिल्लाहरू यसकारण ट्रान्जिट प्लाइट बढौद्धन भने दिनहुँजसो लागूऔषधका सेवकर्ता र वाहकहरू पकाउ पनि परिरहेका पनि छन् । यसै सन्दर्भमा भाषाको इलाका प्रहरी कार्यालय अनारम्भीले लागूऔषधका प्रयोगकर्ता र बिक्रीताहरूलाई धमाधम पकाउ गरिएको छ । यसैले अपराध बढाएको निक्षर्षसहित लागूऔषध नियन्त्रणलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेर काम गरिरहेको डीएसपी रूपमा कैवरले बताएका छन् । यसक्रममा पकाउ परेका मध्ये बीसदेखि तीस वर्ष उमेर समूकका धेरै रहेकाले प्रहरी संघेतनासँगै नियन्त्रणमा लागीपरेको बताइएको छ । समाजलाई अशाल बनाउने, हिंसा र अपराध बढाउने यसको प्रयोग, आयात तथा कारोबारलाई निस्तेज तुल्याउनु समाजलाई अमनचैन दिने आधार हो । यसका लागि प्रहरी मात्र होइन अभिभावक, स्थानीय सरकार, सम्बद्ध संघ-संस्थाको सम्बन्धात्मक सहकार्य आवश्यक छ । यसतर्फ सरोकारवाला सबैको गम्भीर अग्रसरता देखिनुपर्दछ ।

तीर्थराज खरेल

नेपालमा केही वर्षयता उत्साहजनक रूपमा उद्योगहरू खुन्ने क्रम बढे पनि अन्य क्षेत्र जस्तै यो क्षेत्र पनि समस्यामुक्त भने पक्कै छैन । हालको अर्थात असन्तुलन निराकरण गरी राष्ट्रिय आयको सन्तुलित र समन्वयात्मक विकासमा उद्योगको विकासले दूलो सहयोग गर्दछ । यसबाट जनताको स्तर परिवर्तन उद्देश्य दर्ज भइसकेको छ । तर, अहिले सकारबाट भएकालाई बन्द गर्ने वा निजी क्षेत्रलाई बेच्ने मात्र भएको छ ।

छन् । दूला उद्योगहरूको विकासले ती सबै प्राकृतिक साधनहरूको राप्तो विकास गर्न सकिन्छ । राष्ट्रिय साधनहरू खेर जान पाउँदैन ।

औद्योगिककरणका धेरै समस्या भएकाले लागानीका उद्योगहरूदा, निराम र प्राप्तिकरणहरू बने । मित्राञ्चहरूको सहयोगलाई बुद्धिमत्तापूर्वक पारदर्शी ढाङ्के मुकुपका लागि सुधूपोग गर्दै खोलीएका उद्योगहरूलाई मुल्कको सवार्जीण विकासमा अत्यन्त महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको कुरा इतिहासमा भएकालाई दर्ज भइसकेको छ । तर, अहिले सकारबाट भएकालाई बन्द भएको छ ।

कडा आलोचना गरिने तत्कालीन राजा महेन्द्रको दूर्दृष्टि, सक्रिय पहल र समन्वयमा व्यञ्चयतकालमा नेपालमा तीन दर्जनभन्दा बढी सरकारी लागानीका उद्योगहरूदा, निराम र प्राप्तिकरणहरू बने । मित्राञ्चहरूको सहयोगलाई बुद्धिमत्तापूर्वक पारदर्शी ढाङ्के मुकुपका लागि सुधूपोग गर्दै खोलीएका उद्योगहरूलाई मुल्कको सवार्जीण विकासमा अत्यन्त महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको कुरा इतिहासमा भएकालाई दर्ज भइसकेको छ । तर, अहिले सकारबाट भएकालाई बन्द भएको छ ।

नेपालमा सञ्चालित कुनै पनि उद्योगका लागि आवासक पर्ने कच्चपादार्थमध्ये धैर्जसो अहिले पनि विदेशबाटे आयात गर्नुपरेको छ । स्वदेशमा कच्चपादार्थको सहजता नभएको कारण यसरी विदेश केन्द्रित रखनुपरेकाले तयारी उत्पादनहरू महँगो पनि यथार्थतालाई कसैले पनि नवुद्दा आफूहरूले धेरै अप्युताको सामान उद्योगहरूमध्ये धैर्जिएको छ । अर्को समस्याको रूपमा लागानीको जोखिम रहेको छ ।

सरकारी स्वामित्वका उद्योग, कलकारखाना चलाउन स्पष्ट सरकारी नीति छैन । सरकारी स्वामित्वका सम्पति संरक्षण गर्ने, जेनर्ना गर्ने र प्रबढ्दन गर्दै अधिकारीको दायित्व राज्यको हो । यसमा दोधारा पर्नु वा निजी क्षेत्रको दबावमा पर्नु आवश्यक छैन । नेपालमा शिक्षा र स्वास्थ्य जस्ता जनताका अधारभूत आवश्यकताका विषयमे राज्यबन्दा धेरै निजी क्षेत्र प्रभावी बन्दै गएको छ । सेवाभन्दा पनि व्यापारीकरण गरिएकाले निजी क्षेत्रको सेवा लिँदा जनता चरम मारमा पेरेका छन् ।

नेपाली श्रम विदेशी बजारमा आकर्षित हुनु, नेपालमा व्यवस्थापनदेखि भजुदूर तहसम्म दक्ष जनशक्तिको अभाव बढै जानु र नेपालमा भएका महत्वपूर्ण झोतहरू त्यात्कै उपयोगविहीन अवस्थामा रहनुका कारणले अहिले पनि नेपाली उद्योग समस्यामा छन् । उद्योग क्षेत्रमा ढुक्के भएर लागानी गर्न सकिने वातावरण बनाउन राज्यको प्रमुख काम हो । यी समस्याहरूका अतिरिक्त नेपालको भौगोलिक अवस्थामध्ये, भू-धरातलीय बनौति, विश्वभर बढाउने तीव्रतापूर्वक वित्तीय विकासमा व्यवस्थापनमा रहनुका कारणले अहिले पनि नेपाली उद्योग समस्यामा छन् । यी समस्याहरूका अतिरिक्त नेपालको भौगोलिक अवस्थामध्ये, भू-धरातलीय बनौति, विश्वभर बढाउने तीव्रतापूर्वक वित्तीय विकासमा व्यवस्थापनमा रहनुका कारणले अहिले पनि नेपाली उद्योग समस्यामा छन् । यी र यस्ता धेरै समस्याले गर्न नेपालको औद्योगिक क्षेत्रमा सोचे जस्तो गरी विकास हुन सकेको छैन । हुन त तुनै पनि क्षेत्रमा सोचे जस्तो गरी विकास हुन सकेको छैन । कैबीबाट ऋण गरेर लागानी गरेर उद्योग खोल्नु र खाडलमा हाम फाल्नु नेपालको सन्दर्भमा उसै हो जस्तो सोचे जस्तो युवाहरू अन्योलाई अवस्था, जस्तो गरी उद्योग र कलाकारखानालाई खोल्न सकिएको छैन ।

सरकारले लागानीको गर्नुपर्नी गर्ने हो भने उद्योगहरूमा लागानी गर्ने हो भने अभै बद्ध बद्ध बद्ध सक्ने निश्चित छ । औद्योगिक र व्यापारिक प्रक्रियाहरू सरल, सहज र पारदर्शी एवम् वैज्ञानिक बनाउन र देशको बहुतर विकासमा औद्योगिक क्षेत्रको भूमिका वर्द्धन गर्नु आवश्यकता रहेको छ । देश विकासको महत्वपूर्ण हिस्सा ओगटेको उद्योग क्षेत्रको विकास नहुने हो भने देश विकास असम्भव नै छ भने वेरोजारी दर पानि बद्ध जान्न छ । यतातिर सम्बन्धित निकायले सोचे हो भने केही वर्षमै नेपालको औद्योगिक विकास हुन सक्ने अंकलन गर्न सकिन्छ । यसका लागि नीति-निर्माता र राज्यको वागडोर समारूप मुकुल हाँकिएकाहरूसँग स्पष्ट दृष्टिकोण, यो जान, कार्यान्वयनको खाका र कार्यतरता हुन जस्ती छ ।

tirthakrel2028@gmail.com

आयोगको सन्तुलित एवम् समन्वयात्मक विकास गर्न सम्भव हुन्छ । औद्योगिक विकासमा प्रतिकूल प्रभाव पारेको आयात घटाएर निरामता वृद्धि गर्दछ । जसले गर्न सकिन्छ । उद्योग र अधिकारीको विवरणले उद्योगहरू खोलीएको अभावलाई अन्वयात्मक व्यापारमा सन्तुलन लाई अर्थात अधिकारीको विवरणले उद्योगहरू खोलीएको अभावलाई अन्वयात्मक व्यापारमा गर्नुपर्नी आवश्यक छ । यसको विवरणले उद्योगहरू खोलीएको अभावलाई अन्वयात्मक व्यापारमा गर्नुपर्नी आवश्यक छ ।

ओद्योगिक समस्याहरू विवरणले उद्योगहरू खोलीएको अभावलाई अन्वयात्मक व्यापारमा गर्नुपर्नी आवश्यक छ । यसको विवरणले उद्योगहरू खोलीएको अभावलाई अन्वयात्मक व्यापारमा गर्नुपर्नी आवश्यक छ । यसको विवरणले उद्योगहरू खोलीएको अभावलाई अन्वयात्मक व्यापारमा गर्नुपर्नी आवश्यक छ ।

बन्द भइसकेका सरकारी स्वामित्वका उद्योगहरू पुनः सञ्चालनमा गर्ने प्रतिवेदन तात्पुरता त आउँछ र यसपटक पनि बजेट भाषणमा सरकारी स्वामित्वका उद्योग र कलकारखानालाई पुनर्जीवन दिए पुनः सञ्चालनमा ल्याउने कुरा

मारवाडी महिलाले मनाए 'सीन्धारा' पर्व

झापुनगरा, साउन १५। 'रंगीलो सावन आयो रे' भन्ने मुख्य नारासहित मारवाडी महिलाहरूको सांस्कृतिक पर्व 'सीन्धारा'को अवसरमा विरामोडमा विविध कार्यक्रम गरी मनाइएको छ।

साउन महिनाको आगमनसँगै मारवाडी महिलाहरूले विशेषरूपमा मनाउने उक्त पर्व नेपाली महिलाहरूको साभा चाड तोज जस्तै रहेको मारवाडी यव मञ्च विरामोडका महासचिव पवन शर्माले जानकारी दिए।

मारवाडी महिला मञ्च र मारवाडी युवती मञ्च विरामोडको संयुक्त आयोजित उक्त

कार्यक्रमको प्रमुख अंतिम विरामोड नगरपालिकाकी प्रमुख पवित्रा महतारा प्रसाराई उद्घाटन गरेको थिएन्।

कार्यक्रममा मारवाडी सम्मदायसँग जोडिएको परम्परागत विषयको फलको दिने सामारीहरूको प्रदर्शनी, राजस्थानी लोक नृत्य, रमाइलो खेल, हाउजी लगायत सञ्चालन गरिएको मारवाडी महिला मञ्चकी अध्यक्ष निलम अग्रवाल ले जानकारी दिएन्।

कार्यक्रममा भारतको कलकारदृश्य

नेहा युवती र ललित पारिकले राजस्थानी गीतसँग विभिन्न चलचित्रका गीतहरु प्रस्तुत गरेका

थिए। मारवाडी महिला मञ्चकी अध्यक्ष निलम अग्रवालको अत्यक्षतामा भारी कार्यक्रममा मारवाडी सेवा समिति विरामोडको अध्यक्ष पवन केडिया लगायते मन्त्रव्य राखेका थिए।

मञ्चका सल्लाहकारहरु सन्तोष अग्रवाल, सुरेश्कुमार अग्रवाल 'भद्रपुरे', माहेश्वरी महिला मञ्चकी अध्यक्ष रीता चित्तांगिया, मारवाडी युवा मञ्च विरामोडको अध्यक्ष टेक्नेल अग्रवाल लगायतको अतिथि राखेको थिए।

कार्यक्रमको सञ्चालन मारवाडी

युवती संयोजक रीता अग्रवाल र सञ्चिव एवम् कार्यक्रम संयोजक रेणु शर्माले गरेको थिएन्।

राहदानी बनाई दिने भन्दै ठगी

भापा, साउन १५। काठमाडौं महानगरपालिका-११ त्रिपुरावर्स्थान राहदानी विभागमा सेवागाहीहरूलाई एके दिनमा राहदानी बनाई दिन्छौं भनी रकम संकलन गरी ठगी तथा कीर्ते गर्ने कसरमा संलग्न रहेको अभियोगमा चार जनालाई प्रहरीले पकाउ रसेको छ।

पकाउ पनेहरूमा काठमाडौं महानगरपालिका-७ चावहिल वस्ने सिन्धुपाल्योक मेलम्ची नगरपालिका-५ घर भएका ३३ वर्षीय रामबाहुदुर बोगती, चावहिल वस्ने बनकुटा पारिवास नगरपालिका-१० चुन्नाड घर भएका ८८ वर्षीय श्यामकुमार राई, चावहिल वस्ने सिन्धुपाल्योक पालेमू गाउँपालिका-२ घर भएका २२ वर्षीय राम पौडेल र चावहिल रोज वर्ड नामक फोटो सुन्डियो सञ्चालन गरी वस्ने गोकर्णश्वर नगरपालिका-२ सुन्दरीजल घर भएका ४१ वर्षीय विवेक गुरुङ रहेको छन्।

उनीहरूले राहदानी विभागमा सेवागाहीहरूलाई ललाईफकाई विश्वासमा पारी रकम संकलन गरी ठगी गर्नुको साथै कीर्ते गरी अनलाइन फारम प्रहरिदिने कार्य गरिरहेको भने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त कालिमाटीबाट खिटेको प्रहरीले उनीहरूलाई पकाउ गरेको हो।

उनीहरूले राहदानी विभागमा सेवागाहीहरूलाई ललाईफकाई विश्वासमा पारी रकम संकलन गरी ठगी गर्नुको साथै कीर्ते गरी अनलाइन फारम प्रहरिदिने कार्य गरिरहेको भने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृत्त गरेको हो।

उनीहरूले उनीहरूको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा प्रहरी वृ